



**ПРОГРАМ РАЗВОЈА УНАПРЕЂЕЊА ПОЛОЖАЈА ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ**

**ГРАДА ПОЖАРЕВЦА**

**2026-2028.**

## Садржај:

Уводна реч Градоначелника	
1. УВОД.....	4
2. Правни основ за унапређење положаја особа са инвалидитетом.....	5
2.1 Међународна правна регулатива.....	5
2.2 Национално законодавство.....	7
3. Институционални оквир за унапређење положаја ОСИ .....	10
4. Методологија израде Програма.....	10
5. Профил Града Пожаревца.....	12
6. Опис стања на основу прикупљених података.....	17
7. Финансирање активности за унапређење положаја ОСИ у периоду 2021/25.....	24
8. Циљеви Локалног акционог плана за унапређење положаја ОСИ .....	25
9. Приоритети.....	26
10. SWOT анализа .....	30
11. Праћење, извештавање и оцена реализације Акционог плана .....	34
ЛАП за унапређење положаја ОСИ 2026– 2028.....	35

## Уводна реч Градоначелника

Програм развоја унапређења положаја особа са инвалидитетом указује на потребу мултидисциплинарног приступа који се односи на особе са инвалидитетом као бројну, посебно осетљиву групу грађана, а њен утицај је изразито комплексан и широк, имајући у виду да су потребе особа са инвалидитетом, посебна прилагођавања или неопходна подршка присутни готово у свим аспектима друштвеног живота, укључујући економију, здравство, запошљавање, социјалну политику, медије, информисање, културу, спорт, безбедност, образовање, саобраћај, инфраструктуру и остале области.

Град Пожаревац радиће на унапређењу положаја особа са инвалидитетом у циљу пуног уважавања свих права и равноправног живота у заједници, кроз укључивање у области друштвеног живота на једнакој основи уз пуно поштовање личног достојанства, независности, слободе избора и индивидуалности.

Уверен сам да ће по истеку овог документа и његовој имплементацији у нашем граду значајно бити поправљена ситуација на свим нивоима и то не само кроз санкционисање негативних појава, већ кроз боље разумевање положаја особа са инвалидитетом.

## 1. УВОД

Особе са инвалидитетом су рањиви слој друштва коме је потребно посветити посебну пажњу да би равноправно са другим грађанима уживали своја основна људска права и живели нормално. Активна улога у иницирању и унапређењу постојећих и стварању нових услова за равноправно учешће особа са инвалидитетом у свим областима живота заједнице, даје се особама са инвалидитетом и организацијама које заступају њихова права и интересе, у партнерству са институцијама локалне самоуправе и осталим заинтересованим странама. Када су проблеми људи дефинисани они се најбрже и најпотпуније решавају тамо где и настају и где се свакодневно дешавају, а то је на локалном нивоу.

Програм развоја унапређења положаја особа са инвалидитетом (у даљем тексту Програм) у области инвалидности, као стратешки документ локалне самоуправе, који усваја Скупштина, повезује конкретне мере и акције које треба предузети да би се на одговарајући начин одговорило на потребе и права особа са инвалидитетом у локалној заједници. Он се заснива на потребама особа са инвалидитетом (у даљем тексту ОСИ) и садржи начине најрационалнијег коришћења постојећих ресурса у циљу њихове пуне интеграције у локалну заједницу.

Кроз овај Програм идентификоване су потребе особа са инвалидитетом, постојећи ресурси, опис решења, мера и корака које треба предузети, временски рокови за реализацију дефинисаних активности, субјекти одговорни за спровођење мера и извори финансирања. Програм садржи мерљиве и реалне циљеве, методе за реализацију, временски оквир и расподелу одговорности.

Познато је и то да се ни најбољи ресурси не могу ефикасно искористити ако не постоји план за њихово наменско коришћење, контролу и евалуацију. Сврха израде Програма огледа се у потреби етапног и континуираног заједничког рада на стварању погодне окружења за целу заједницу. Општи Циљ укључивања области инвалидности у локалну политику је учешће локалне власти и представника заинтересованих група у уклањању постојећих препрека; превенцији стварања нових препрека и стварање окружења које подржава особе са инвалидитетом.

Програм је логични наставак предходно реализованог петогодишњег плана, односно Локалног акционог плана за унапређење положаја особа са инвалидитетом у периоду од 2021-2025. године усвојеног и реализованог од стране Града Пожаревца.

## 2. Правни основ за унапређење положаја особа са инвалидитетом

### 2.1 Међународна правна регулатива

Република Србија је чланица Уједињених нација (УН) и правни следбеник бивших држава, потписница је Повеље Уједињених нација (1945), Универзалне декларације о људским правима (1948) и осам од девет основних међународних уговора о људским правима, који су од утицаја и на положај особа са инвалидитетом, као што су: Међународни пакт о грађанским и политичким правима са факултативним протоколима, Међународни пакт о економским, социјалним и културним правима, Конвенција о елиминацији свих облика расне дискриминације, Конвенција против тортуре и других окрутних, нехуманих и понижавајућих казни и поступака и Конвенција о елиминисању свих облика дискриминације жена.

У Републици Србији, 2009. године, ратификована је Конвенција о правима особа са инвалидитетом и Опциони протокол уз Конвенцију о правима особа са инвалидитетом. Конвенција о правима особа са инвалидитетом је први правно обавезујући међународни инструмент за заштиту људских права, којим су се државе потписнице обавезале да штите и унапређују сва људска права и основне слободе особа са инвалидитетом. Полазећи од потребе обезбеђивања и унапређења остваривања свих људских права и основних слобода за све особе са инвалидитетом, без дискриминације било које врсте, Конвенција о правима особа са инвалидитетом заснована је на следећим општим начелима: а) поштовање урођеног достојанства, индивидуална самосталност укључујући слободу властитог избора и независност особа; б) забрана дискриминације; ц) пуно и ефикасно учешће и укључивање у друштво; д) уважавање разлика и прихватање особа са инвалидитетом као дела људске разноликости и човечанства; е) једнаке могућности; ф) приступачност; г) равноправност жена и мушкараца и х) уважавање развојних способности деце са инвалидитетом као и поштовање права деце са инвалидитетом на очување свог идентитета. Конвенција садржи одредбе које се односе на: једнакост, забрану дискриминације и равноправност; положај жена и деце са инвалидитетом; подизање свести; приступачност; ризичне ситуације и хуманитарне катастрофе; једнако признање пред законом; приступ правди; одсуство злостављања и експлоатације; слободу кретања, мишљења и изражавања; самосталан живот; поштовање приватности, дома и породице; образовање; здравље; рад и запошљавање; услове живота и социјалну заштиту; учешће у политичком, јавном, културном животу и др.

Када је у питању међународни оквир у овој области, посебан значај има и нова глобална развојна агенда – Агенда одрживог развоја УН до 2030. године, којом је планирано, између осталог, подстицање економског раста, искорењивање сиромаштва и дискриминације жена, подстицај свеукупном образовању и др. Инвалидитет се наводи у Циљевима одрживог развоја из Агенде 2030 УН-а, а посебно у деловима који се односе на образовање, раст и запошљавање, равноправност, као и прикупљање података и редовно праћење овог документа. На пример, циљ 4. односи се на обезбеђивање инклузивног и квалитетног образовања за све, као и једнаког приступа свим нивоима образовања и стручног оспособљавања, укључујући и особе са инвалидитетом, циљ 5. на

постизање родне равноправности и оснаживање свих жена и девојчица, укључујући жене и девојчице са инвалидитетом, а циљ 10. на смањење неједнакости унутар и између држава јачањем и промовисањем друштвене, економске и политичке инклузије свих, укључујући и особе са инвалидитетом, итд.

#### Конвенција о правима правима детета

Права детета на међународном плану препозната су у бројним међународним документима од којих је најзначајнија Конвенција Уједињених нација о правима детета из 1989.године. Државе уговорнице се обавезују да ће поштовати и обезбеђивати права утврђена Конвенцијом, сваком детету који се налази под њиховом јурисдикцијом, без икакве дискриминације и без обзира на расу, боју коже, пол, језик вероисповест, политичко и друго уверење, национално, етничко или социјално порекло, имовинско стање, сметње у развоју или други статус детета, његовог родитеља или законског старатеља. Државе уговорнице се обавезују да ће предузети све мере како би се обезбедила заштита детета од свих облика дискриминације или кажњавања заснованог на статусу, активностима, израженом мишљењу или уверењу дететових родитеља, законских старатеља или чланова њихове породице.

#### Деца са сметања у развоју и инвалидитетом (Конвенција о правима детета, члан 23)

Дете са сметњама у развоју и инвалидитетом треба да ужива пун и квалитетан живот у условима који обезбеђују достојанство, унапређују самопоуздање и олакшавају његово активно учешће у животу заједнице. Помоћ која се пружа детету са сметњама у развоју биће, увек када је то могуће, бесплатна и биће осмишљена тако да обезбеди детету делотворан приступ и стицање образовања, обуке, здравствене заштите, услуга рехабилитације, припрему за запошљавање и могућности рекреације на начин који води постизању највише могуће социјалне интеграције и индивидуалног развоја детета, укључујући и његов културни и духовни развој.

#### Конвенција о правима особа са инвалидитетом

Генерална скупштина Уједињених нација усвојила је 13.децембра 2006. Године Конвенцију о правима особа са инвалидитетом (КПОСИ). Овој Конвенцији је приступила и Република Србија 2009.године. Конвенција промовише, штити и гарантује пуно и ефикасно уживање свих људских права и основних слобода особа са инвалидитетом и поштовање њиховог достојанства.

## 2.2 Национално законодавство

Уставом Републике Србије, као правним оквиром свих прописа и политика, и највишим правним актом одредбама члана 21. забрањена је дискриминација и прописано да су пред Уставом и законом сви једнаки, да свако има право на једнаку законску заштиту без дискриминације, да је забрањена како непосредна тако и посредна дискриминација по било ком основу а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, старости и психичког или физичког инвалидитета. Ставом 2. истог члана, утврђено је да се не сматрају дискриминацијом посебне мере које Република Србија може увести ради постизања пуне равноправности лица или групе лица која су суштински у неједнаком положају са осталим грађанима, а одредбама члана 69. став 4, утврђено је да све особе са инвалидитетом уживају посебну заштиту, у складу са законом.

На доношење Програма као комплексног акта који се односи на све сегменте живота особа са инвалидитетом утичу и плански документи који регулишу развој других сектора и области друштвеног живота: Стратегија за унапређење положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији за период 2025-2030 ("Сл.гласник РС", бр.6/2025), Стратегија деинституализације и развоја услуга социјалне заштите у заједници за период 2022–2026, "Службени гласник РС", број 12/22, Стратегија запошљавања у Републици Србији за период од 2021. до 2026. године ("Службени гласник РС", бр. 18/21 и 36/21 - исправка), Програм о заштити менталног здравља у Републици Србији за период 2019–2026. године ("Службени гласник РС", број 84/19.), Стратегија јавног здравља у Републици Србији 2018-2026. године ("Службени гласник РС", број 61/18), Стратегија за родну равноправност за период од 2021. до 2030. године ("Службени гласник РС", број 103/21), Стратегија развоја образовања и васпитања у Републици Србији до 2030. године ("Сл.гласник РС", бр 63/2021). Права особа са инвалидитетом регулисана су законима и другим прописима који уређују остваривање права у системима заштите у оквиру правног система Републике Србије (област, социјалне заштите, здравствене заштите, породично правне заштите деце и породице, област васпитања и образовања, запошљавања и радних односа, пензијског и инвалидског осигурања, саобраћаја, области пореско-правног система, становања).

Стратегија унапређења положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији за период 2025 - 2030. године ("Сл.гласник РС", бр.6/2025)

Процесу израде Стратегије унапређења положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији за период 2025–2030. године (у даљем тексту: Стратегија), претходио је процес анализе ефеката претходног документа и анализе оправданости и сврсисходности израде новог планског документа, односно процес израде ex-post и ex-ante анализе. Из резултата спроведене ex-post анализе произилази да нису у потпуности реализовани сви утврђени приоритети, због чега ће уз постављање нових приоритета у циљу унапређења положаја особа са инвалидитетом, Стратегијом бити обухваћени и ти делимично остварени или неостварени приоритети из претходне стратегије. У том смислу, ex-post анализа указује да, и даље, постоје дугорочне потребе особа са

инвалидитетом које нису задовољене, као и да је потребан континуитет деловања како би се у потпуности реализовали циљеви и мере препознате у претходној стратегији.

Циљ Стратегије јесте побољшање свеукупног друштвеног и економског положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији и њихово равноправно учешће у друштву, путем уклањања препрека у области приступачности, партиципације, једнакости, запошљавања, образовања и обуке, социјалне заштите, здравства и других аспеката који доприносе изједначавању њихових могућности и остваривању инклузивне једнакости. У Стратегији се даје сажет преглед стања, а путем дефинисања општег и посебних циљева одређују се основни правци деловања ради остваривања равноправности, спречавања дискриминације, поштовања достојанства и стварања услова да особе са инвалидитетом на равноправној основи уживају сва људска права и основне слободе и активно учествују у свим областима друштвеног живота. Побољшање свеукупног друштвеног и економског положаја особа са инвалидитетом захтева да сви друштвени актери активно учествују у реализацији циљева Стратегије и спровођењу мера и активности предвиђених акционим планом који ће пратити ову стратегију.

Прописи од утицаја на положај особа са инвалидитетом су:

1а) у области физичке приступачности: Закон о планирању и изградњи („Сл. гласник РС“, бр. 72/09, 81/09... и 145/14); Правилник о техничким стандардима планирања, пројектовања и изградње објеката, којима се осигурава несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама („Сл. гласник РС“, број 22/15); Закон о безбедности саобраћаја на путевима („Сл. гласник РС“, бр. 41/09, 53/10... и 96/15-др.закон); Закон о повластицама у унутрашњем путничком саобраћају инвалидних лица („Сл. гласник РС“, бр. 22/93, 25/93 и 101/05); Правилник о начину остваривања права инвалидних лица на повластице у унутрашњем путничком саобраћају („Сл. гл. РС“, бр. 31/93, 05/94 и 38/94); Закон о јавним путевима („Сл.гласник РС“ бр. 101/05); Закон о јавним набавкама („Сл. гласник РС“, бр. 124/12, 14/15 и 68/15); Закон о порезу на употребу, држање и ношење добара („Сл. гласник РС“ бр. 101/10); Правилник о остваривању права на пореска изузимања за примања по основу помоћи због уништења или оштећења имовине, организоване социјалне и хуманитарне помоћи, стипендија и кредита ученика и студената, хранарина спортиста аматера и права на пореско ослобођење за примања по основу солидарне помоћи за случај болести („Службени гласник РС“, бр. 31/01 и 5/05); Царински закон („Сл. гласник РС“, број 18/10); Закон о комуналним делатностима („Сл. гласник РС“, бр. 88/11); Закон о кретању уз помоћ пса водича („Сл. гласник РС“, број 29/15); Закон о социјалном становању („Сл. гласник РС“, број 72/09) и др.,

1б) у области информационе приступачности: Закон о јавном информисању и медијима („Сл. гласник РС“, бр. 83/14 и 58/15); Закон о јавним медијским сервисима („Сл. гласник РС“, бр. 83/14 и 103/15); Закон о електронским медијима („Сл. гласник РС“, број 83/14); Закон о употреби знаковног језика („Сл. гласник РС“, број 38/15); Закон о ауторском и сродним правима („Сл. гласник РС“ број 104/09, 99/11 и 119/12) и др.,

2) у области партиципације: Закон о играма на срећу („Сл. гласник РС“, бр. 88/11 и 93/12-др.закон); Уредба о средствима за подстицање програма или недостајућег дела средстава за финансирање програма од јавног интереса која реализују удружења („Сл. гласник РС“, бр. 8/12, 94/13 и 93/15); Закон о спорту („Сл. гласник РС“, бр. 24/11 и 99/11-др.закон); Закон о култури („Сл. гласник РС“ бр. 72/2009, 13/2016 и 30/2016 - испр.); Закон о младима („Сл. гласник РС“ број 50/11) и др.,

3) у области једнакости: Закон о потврђивању Конвенције о правима особа са инвалидитетом („Сл. гласник РС – Међународни уговори”, број 42/09); Закон о потврђивању Опционог протокола уз Конвенцију о правима особа са инвалидитетом („Сл. гласник РС – Међународни уговори”, број 42/09); Закон о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом („Сл. гласник РС”, број 33/06); Закон о забрани дискриминације („Сл. гласник РС”, број 22/09); Закон о ауторским и сродним правима („Сл. гласник РС”, бр. 104/09, 99/11, 119/12 и 29/16 – одлука УС) и др.,

4) у области запошљавања: Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом („Сл. гласник РС”, бр. 36/09 и 32/13); Закон о запошљавању и осигурању за случај незапослености („Сл. гласник РС“, бр. 36/09, 88/10 и 38/15); Правилник о ближим условима, критеријумима и стандардима за спровођење мера и активности професионалне рехабилитације („Сл. гласник РС“, број 112/09); Правилник о ближем начину, трошковима и критеријумима за процену радне способности и могућности запослења или одржања запослења особа са инвалидитетом („С. гласник РС“, број 36/10); Правилник о критеријумима, начину и другим питањима од значаја за спровођење мера активне политике запошљавања („Сл. гласник РС“, број 102/15); Правилник о начину праћења извршавања обавезе запошљавања особа са инвалидитетом и начину доказивања извршавања те обавезе („Сл. гласник РС“, бр. 33/10, 48/10-исправка и 113/13); Закон о безбедности и здрављу на раду („Сл. гласник РС”, бр. 101/05 и 91/15); Закон о раду („Сл. гласник РС“ бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14) и др.,

5) у области образовања: Закон о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС“, бр. 72/09, 52/11... и 68/15); Закон о предшколском образовању и васпитању („Сл. гласник РС”, број 18/10); Закон о основном образовању и васпитању („Сл. гласник РС”, број 55/13); Закон о средњем образовању и васпитању („Сл. гласник РС”, број 55/13); Закон о уџбеницима („Сл. гласник РС”, број 68/15); Закон о ученичком и студентском стандарду („Сл. гласник РС” бр. 18/10 и 55/13); Закон о високом образовању („Сл. гласник РС“, бр. 76/05, 100/07... и 68/15); Закон о образовању одраслих („Сл. гласник РС”, број 55/13); Правилник о додатној образовној, здравственој и социјалној подршци детету и ученику („Сл. гласник РС“, број 63/10) и др.,

6) у области социјалне заштите: Закон о социјалној заштити („Сл. гласник РС“, број 24/11); Закон о пензијском и инвалидском осигурању („Сл. гласник РС“, бр. 34/03, 64/04... и 142/14); Закон о финансијској подршци породици са децом („Сл. гласник РС“, бр. 16/02, 115/05 и 107/09); Породични закон („Сл. гласник РС”, бр. 18/05, 72/11-др.закон и 6/15);- Уредба о мрежи установа социјалне заштите („Сл. гласник РС”, бр. 16/12 и 12/13); Правилник о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите („Сл. гласник РС“, број 42/13); Правилник о стручним пословима у социјалној заштити („Сл. гласник РС“, број

1/12); Правилник о лицензирању организација социјалне заштите („Сл. гласник РС”, број 42/13); Правилник о забрањеним поступањима запослених у социјалној заштити („Сл. гласник РС”, број 8/12); Правилник о образовању и начину рада органа вештачења Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање („Сл. гласник РС”, бр. 59/08, 75/08 - испр., 24/11 и 7/12); Закон о правима бораца, војних инвалида и чланова њихових породица („Сл. гласник РС”, бр. 54/89, „Сл. гласник РС”, бр. 137/04); Закон о правима цивилних инвалида рата („Сл. гласник РС”, број 52/96); Закон о финансирању удружења бораца ослободилачких ратова Србије („Сл. гласник РС”, број 21/90) и др.,

7) у области здравствене заштите: Закон о здравственој заштити („Сл. гласник РС”, бр. 107/05, 72/09..., 96/15 и 106/15); Закон о правима пацијената („Сл. гласник РС”, број 45/13); Закон о јавном здрављу („Сл. гласник РС”, број 72/09); Закон о заштити лица са менталним сметњама („Сл. гласник РС”, број 45/13); Правилник о медицинско-техничким помагалима која се обезбеђују из средстава обавезног здравственог осигурања („Сл. гласник РС”, бр. 52/12, 62/12... и 18/15); Закон о превенцији и дијагностици генетичких болести, генетички условљених аномалија и ретких болести („Сл. гласник РС”, број 8/15); Правилник о медицинској рехабилитацији у стационарним здравственим установама специјализованим за рехабилитацију („Сл. гласник РС”, бр. 47/08, 69/08, 81/10, 103/10, 15/11, 48/12, 55/2012 - испр., 64/13 и 68/13 – испр.) и др.

### **3. Институционални оквир за унапређење положаја особа са инвалидитетом**

Права особа са инвалидитетом регулисана су законима и другим прописима који уређују остваривање права у свим системима заштите у оквиру правног система Републике Србије (област социјалне заштите, здравствене заштите, породичноправне заштите деце и породице, област васпитања и образовања, запошљавања и радних односа, пензијског и инвалидског осигурања, саобраћаја, области пореско-правног система, становања).

### **4. Методологија израде Програма**

У процесу израде Акционог плана примењен је партиципативни метод, заступљен у свим фазама процеса. Решењем Градног већа бр 09-06-12/26-17 од 6. фебруара 2026. године образована је радна група за израду Програма развоја унапређења положаја особа са инвалидитетом Града Пожаревца 2026-2028. Прикупљање података обављено је уз подршку локалних партнера-институција, организација и удружења са територије града Пожаревца.

У сарадњи чланова/ца Радне групе који су представници и представнице јавних институција и установа извршена је ситуациона анализа, као и идентификација приоритетних стратешких области. Дефинисани су циљеви и активности, све у складу

са правним оквиром за област унапређење положаја особа са инвалидитетом, а нарочито са стратешким правцима дефинисаним у Националној стратегији за положаја особа са инвалидитетом, као и са надлежностима локалне самоуправе.

Као извори података коришћени су званични подаци Републичког завода за статистику, Националне службе за запошљавање, Школске управе у Пожаревца, Завода за јавно здравље у Пожаревцу, Дома здравља Пожаревац, Центра за социјални рад, као и документација градске управе.

Радна група за израду Програма развоја унапређења положаја особа са инвалидитетом града Пожаревца 2026-2028., радила је у следећем саставу:

1. Јасмина Рапаић, Центар за социјални рад Пожаревац, председница
2. Владан Бошковић, представник Међуопштинског удружења глувих и наглувих Пожаревац, заменик председника
3. Радмила Стјеповић, представница Друштва за церебралну и дечију парализу Пожаревац, чланица
4. Невенка Гајић, представница Удружења за помоћ особама са L Down синдромом „8-ми дан“, чланица
5. Милана Шестан, представница Међуопштинске организације слепих и слабовидих Пожаревац, чланица
6. Милан Ранковић, представник Удружења за помоћ МНР и аутистичним лицима, члан
7. Никола Самарџић, представник Удружења за помоћ особама са инвалидитетом „Фортуна“,
8. Дарко Здравковић, представник Удружења ученика и студената са хендикепом „Укључи све!“
9. Сања Жарић, Одељење за друштвене делатности Градске управе Града Пожаревца, чланица.

Координатор Радне групе за израду Програма развоја унапређења положаја особа са инвалидитетом Града Пожаревца 2026-2028, је Марија Влајовић, чланица Градског већа задужена за ресор култура, туризам, друштвене делатности и социјална питања.

У радној групи, формиране су следеће области, односно Специфични циљеви:

- I Питање положаја особа са инвалидитетом уградити у опште развојне планове уз изградњу институционалног оквира и операционализацију мултисекторске и мултиресорне сарадње на активностима планирања и праћења политика у овој области;
- II Развити ефикасну правну заштиту, уз развијене и спроведене планове превенције и спречавања дискриминације особа са инвалидитетом, као и планове сензибилизације друштва по питањима инвалидности
- III Социјалне, здравствене и друге услуге базиране на правима и потребама корисника начинити доступним, у складу са савременим међународно–прихваћеним методама процене инвалидности и потреба;

IV Развити политике мера и применити програме, нарочито у областима образовања, запошљавања, рада и становања, који особама са инвалидитетом пружају једнаке могућности и подстичу самосталност, лични развој и активан живот у свим областима;

V Особама са инвалидитетом осигурати приступ изграђеном окружењу, приступачном превозу, информацијама, комуникацијама и услугама намењеним јавности, а кроз развој и спровођење плана уклањања баријера и изградње приступачних објеката и услуга;

VI Осигурати особама са инвалидитетом адекватан стандард живљења и социјалну сигурност.

## 5. ПРОФИЛ ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

Основни подаци

<b>Држава</b>	Србија
<b>Покрајина</b>	источна Србија
<b>Округ</b>	Браничевски округ
<b>Становништво</b>	41.736
<b>Агломерација</b>	74.902
<b>Координате</b>	<a href="#">44°36'33"N 21°10'34"E</a>
<b>Временска зона</b>	UTC+1, лети UTC+2
<b>Надморска висина</b>	94 m

Налази се на 15 – ак километара од Коридора 10, и на веома значајној прузи Београд-Бор-Зајечар, која повезује Тимочку крајину и целу источну Србију са мрежом железничких пруга Републике Србије.

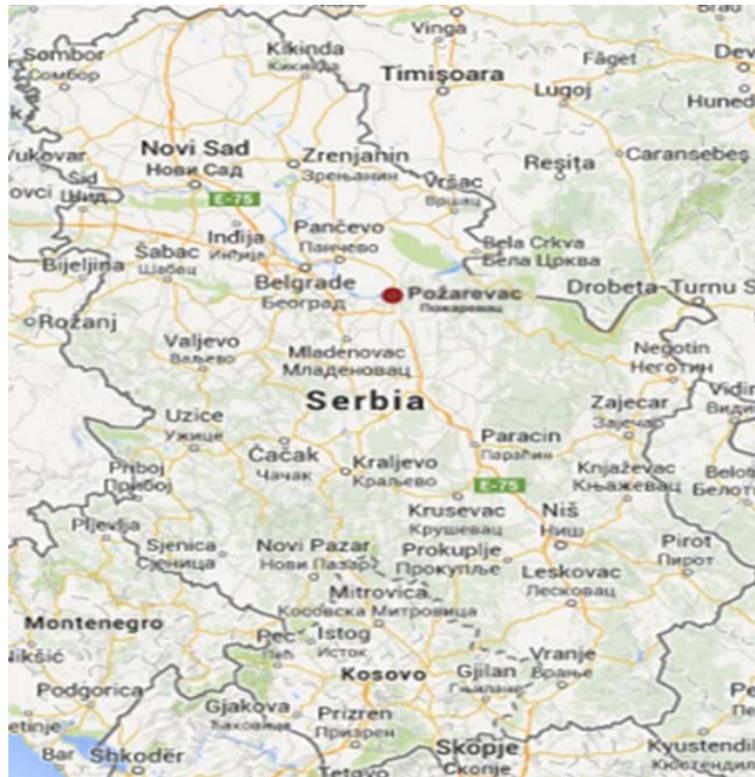
Пожаревац је значајан административни, економски и културни центар Србије. Смештен је између три реке: Дунава, Велике Мораве и Млаве и испод брда Чачалица.

Територија Града Пожаревца простире се на површини од 491 км<sup>2</sup>, у 25 сеоских и 2 градска насеља (Пожаревац и велики енергетски центар Костолац) од чега чак 80% укупне територије чини обрадиво земљиште. Та земља представља и једно од највреднијих богатстава овог краја, плодну стишку равницу и поморавско, подунавко и млавско приобаље. У 2 градска (град Пожаревац и градска општина Костолац) и 25 сеоских насеља живи око 75.000 становника. Сам град Пожаревац има 44 000 становника, са селима око 61 000. Пожаревац је, како привредни и културни, тако и административни центар и седиште

Браничевског округа, од великог значаја за цео регион. Браничевски округ поред Пожаревца обухвата и општине Велико Градиште, Голубац, Жабари, Жагубица, Кучево, Мало Црниће и Петровац.

Град је како привредни и културни, тако и административни центар и седиште Браничевског округа, а територијално се додирује са градом Смедеревом (дужина границе 30км), општинама Велико Градиште (17км), Мало Црниће (17 км), Жабари (4 км) и са општинама Ковин и Бела Црква на северу.

Географски положај, локација и природни фактори, допринели су да територија града Пожаревца буде увек атрактивна за насељавање становништва.



Кључне карактеристике демографске слике града Пожаревца :

- По попису из 2022.године у граду Пожаревцу, на површини од 481 Км<sup>2</sup> живи 68.648 становника, тако да је просечна густина насељености 142,7 становника /км<sup>2</sup>
- У градском подручју живи 51.271. становник, а 17.377 становника у 21 приградском подручју; евидентна је разлика у насељености територије града и села. Село са најмањим бројем становника је Набрђе, која је удаљено од центра града око 9,5 км, где живи 274 становника.
- У градској општини Костолац живи укупно 12.091 становник, од тога у Костолцу 8.741 становник а у приградским насељима (укупно 5 села) 3.350 становника.
- Од укупног броја становника, 85 % чини српско становништво. Поред српског становништва на подручју града Пожаревца живе и: Албанци, Бошњаци, Бугари, Власи, Југословени, Мађари, Македонци, Муслимани, Немци, Роми, Румуни, Руси, Русини, Словаци, Словенци, Украјинци, Хрвати и Црногорци.
- Стопа природног прираштаја на територији Града Пожаревца (на 1000 становника), за 2024. годину, по подацима Републичког завода за статистику, износи -6.

## ОБРАЗОВНИ КАПАЦИТЕТИ

На основу података из пописа становништва из 2022. године 1,8% становништва Града Пожаревца нема основно образовања, око 72% становништва старијег од 15 година има средње, више или високо образовање.

У циљу доступности вртића у претходном периоду значајно су подигнути капацитети за пружање ове услуге, кроз субвенције Града Пожаревца које се односе и на приватне вртиће. У граду сада поред државне установе ПУ „Љубица Вребалов“ која у свом саставу има 11 објеката у којима се пружа услуга за преко 2.000 деце, грађанима су доступне и пет приватне предшколске установе. Приватне предшколске установе су: ПУ „Лилипут 012“ (који у свом саставу има 2 објекта, један у Пожаревцу и један у Костолцу), ПУ „Мој вртић“, ПУ „Сова“, ПУ „Саволино“ и ПУ „Blue Bunny“, са укупним капацитетом за 402 детета.

На територији Града Пожаревца ради осам основних школа, које имају и своја издвојена одељења: ОШ „Доситеј Обрадовић“, ОШ Краљ Александар 1.“ОШ „Десанка Максимовић“, ОШ „Вук Караџић“ ( са издвојеним одељењима у Забели, Дубравици, Батовцу, Брежану, Живици и Драговцу), ОШ „Свети Сава“, ОШ „Милош Савић“ Лучица (издвојена одељења у Пољани и Пругову), ОШ „Свети владица Николај“ Брадарац (издвојена одељења у Кличевцу, Дрмну, трњану, Баре, Речица, Бубушинац, Братинац, Трњане, Касидол, и Берање) и ОШ „Јован Цвијић“ Костолац (издвојена одељења у селу Костолац, Петка, Кленовник и Острово).

Музичка школа „Стеван Мокрацац“ остварује основно и срење музичко образовање.

Град Пожаревац има још седам државних школа за средње образовање и то: Економско-трговинску школу, Медицинску школу, Пожаревачку гимназију, Политехничку школу, Пољопривредну школу са домом ученика „Соња Маринковић“ и техничку школу са домом ученика „Никола Тесла“ Костолац. Средње образовање врши и једна приватна средња школа Средња медицинска школа „Павле Савић“.

Од високошколских установа у Пожаревцу акредитована је Академија струковних студија Политехника (некадашња Висока техничка школа струковних студија Пожаревац) и Факултет за пословне студије Пожаревац.

## НЕЗАПОСЛЕНОСТ

У Локалном акционом плану запошљавања Града Пожаревца за 2024.годину, особе за инвалидитетом препознате су као теже запошљива категорија, а узроке незапослености налазе пре свега у физичким препрекама за учешће на тржишту рада, проблеми услед недостатка мотивације, радног искуства, поседовања адекватног нивоа знања, вештина квалификација и предрасуде које прате особе са инвалидитетом у процесу рада. Од укупног броја незапослених лица у 2022. години 106 лица спада у особе са ивалитетом, од чега је 50 жена. Овим планом предвиђене су и активности подршке особама са инвалидитетом за активно укључивање на тржиште рада. Мотивација особа са инвалидитетом да изврше процену радне способности, стимулација истих на потребне обуке, едукације и преквалификације као и неопходност личног ангажовања у процесу активнијег тражења посла, Програми промоције и подршке запошљавању особа са инвалидитетом, као и подршка постојећим предузетницима у смислу субвенција за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих лица и субвенције за самозапошљавање када су у питању особе са инвалидитетом.

## ИНВАЛИДНОСТ

Под особом са инвалидитетом сматра се лице које има дугорочна физичка, ментална, интелектуална или чулна оштећења која у интеракцији са разним препрекама могу ометати пуно и ефикасно учешће у друштву на једнакој основи са другима. Ова дефиниција подразумева социјални приступ инвалидности, те поред медицинских индикација обухвата социјалне, психолошке и друге критеријуме који су од утицаја на особе са инвалидитетом. Она је чврсто утемељена и у моделу приступа инвалидности заснованом на поштовању људских права који промовише Конвенција о правима особа са инвалидитетом. На задатку померања тежишта са медицинског насоцијални модел, постигнут је успех, када се има у виду да је социјални модел инвалидности уграђен у различите политике и законске текстове као основ за побољшање положаја особа са инвалидитетом у пракси.

Пописом становништва, домаћинстава и станова из 2011. године, први пут је обухваћено и питање о инвалидитету, које се односило на то да ли и у којој мери испитаници имају тешкоћа у обављању свакодневних активности због проблема са видом, слухом, мобилношћу, памћењем или концентрацијом, комуникацијом и самосталношћу при одевању, исхрани и одржавању личне

хигијене. Приликом прикупљања података о инвалидитету у овом попису коришћен је социјални модел и приступ инвалидитету, према коме особа може сматрати да нема тешкоћа у обављању свакодневних активности код куће, у школи или на послу и поред постојања одређеног здравственог проблема, захваљујући подршци околине, коришћењу одговарајућих помагала и слично.

Резултати Пописа становништва (2022) показују укупан број становника у Републици Србији је 6.526.707 (48.6% мушкараца и 51.4% жена), од којих су 356.404 особе са инвалидитетом старије од две године, што чини око 5.5% укупног становништва. У односу на полну структуру, број особа са инвалидитетом женског. По подацима из пописа 2022.године од укупног броја становника, старијих од две године, Града Пожареваца 67.436, као особе са инвалидитетом пописано је 3.616.становника, што чини 5,36 % заступљености особа са инвалидитетом . Значајан број евидентиран је под непознатим статусом чак 1.138 становника.

Град Пожаревац	Особе са инвалидитетом			Непознат статус		
	Укупно	мушко	женско	Укупно	мушко	Женско
животна доб						
Испод 15 година	<b>53</b>	36	17	<b>432</b>	228	204
15-19	<b>29</b>	19	10	<b>56</b>	25	31
20-29	<b>71</b>	41	30	<b>112</b>	53	59
30-49	<b>381</b>	228	153	<b>338</b>	177	161
50-59	<b>384</b>	204	180	<b>107</b>	67	40
60-64	<b>271</b>	134	137	<b>43</b>	23	20
65 и више година	<b>2427</b>	889	1538	<b>50</b>	24	26
<b>УКУПНО</b>	<b>3616</b>	1551	2065	<b>1138</b>	597	541

У општини Костолац на укупно пописаних 11.780 становника старијих од две године, евидентирано је 450 особа са инвалидитетом, што чини 3,8 % заступљености особа са инвалидитетом. Евидентиран је и 201 становник са непознатим статусом.

У периоду између два пописа дошло је до смањења броја особа са инвалидитетом, што је последица смањења броја становника, али је однос мушкараца и жена остао скоро непромењен (бележи се благо повећање броја особа са инвалидитетом женског пола у односу на 2011. годину, када је износио 58.2%).<sup>1</sup> Разлика у броју особа са инвалидитетом између два пописа (2011.

<sup>1</sup> Марковић. М. (2014). *Особе са инвалидитетом у Србији*. Републички завод за статистику.

vs 2022. година) може бити резултат промењене методологије примењене у пописима, субјективног става испитаника при давању одговора на питања у вези са инвалидитетом, али и чињенице да у последњем попису нису прикупљени подаци за децу млађу од две године, док су за децу узраста од две до четири године прикупљени подаци само у погледу одређених сметњи.

## **6. ОПИС СТАЊА НА ОСНОВУ ПРИКУПЉЕНИХ ИНФОРМАЦИЈА**

Имајући у виду кратке временске оквира за израду документа који би могао да садржи све елементе опсежније анализе стања и остварених резултата у претходном периоду у односу на постављене циљеве у оквру Локалног акционог плана за унапређење положаја особа са инвалидитетом Града Пожаревца 2021-2025., одржани су састанци са представницима организација који непосредно раде са особама са инвалидитетом и прикупљени су квалитативни и квантитативни подаци о реализованим активностима.

Рад удружења ОСИ су веома значајни ресурси у граду Пожаревцу. Обзиром да имају стручни кадар имају велике потенцијале у заштити ОСИ – бављење њиховом проблематиком, користећи методе социјалног рада, мултидисциплинарне и мултисекторске сарадње. Са свим релевантним институцијама и стручњацима у циљу побољшања положаја ОСИ (Центар за социјални рад, РФПИО, РФЗО, Дом Здравља, Општа болница, Интер-ресорна комисија, васпитно-образовне установе, републички савез организација ОСИ, Национална организација ОСИ, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, локална самоуправа). Рад тих удружења спроводи се свакодневно и континуирано током свих 12 месеци у години, и у раду су обезбеђене вредносне, квантитативне и квалитетне димензије стручних поступака.

Програмске активности су конципиране на начин да покривају све сегменте живота и рада свих чланова ОСИ, намењене свим узрастима, како појединцима, тако и групама и породицама у целини. Циљ програмских активности удружења ОСИ је унапређење положаја и квалитета живота ОСИ у нашој локалној заједници кроз: обезбеђивање права из система социјалне, породично-правне, борачко-инвалидске и здравствене заштите, у оквиру васпитно-образовног система, приступ услугама социјалне заштите попут личног пратиоца, персоналне асистенције, педагошке асистенције, преводилачког сервиса за српски знаковни језик, саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге.

У Граду Пожаревцу је регистровано укупно 9 невладиних организација које се баве питањима особа са инвалидитетом:

- Међуопштинска организација савеза слепих и слабовидних,
- Међуопштинско удружење глувих и наглувих,
- Друштво за церебралну и дечију парализу,
- Друштво за помоћ недовољно развијеним и аутистичним лицима,

- Међуопштинско удружење цивилних инвалида рата,
- Удружење за неговање здравих стилова живота „Веритас“,
- Удружење за помоћ особама са L Down sindromom „8-ми дан“
- Удружење за помоћ особама са инвалидитетом „Фортуна“
- Удружење ученика и студената са хендикепом „Укључи све!“

Услуге намењене особама са инвалидитетом у граду пружају и Центар за социјални рад преко своје посебне организационе јединице Центра за дневни боравак деце и омладине ометене у развоју – услуга дневног боравка и Црвени крст – услуга помоћ у кући за стара лица и особе са инвалидитетом.

#### Друштво за церебралну и дечију парализу

Услуга персоналне асистенције у Пожаревцу представља значајан искорак ка остваривању права особа са инвалидитетом на самосталан и достојанствен живот у заједници. Кроз пројекат је обучено 17 кандидата по акредитованим програмима, али се услуга тренутно обезбеђује за свега четири корисника, услед ограничених финансијских могућности. Подршка је заснована на индивидуалној процени и персонализованом плану, а обухвата свакодневну асистенцију, подршку у мобилности, здравственом праћењу, развоју животних вештина и социјалној интеграцији. Значај ове услуге огледа се у томе што особу са инвалидитетом поставља у центар одлучивања о сопственим потребама, у складу са социјалним моделом инвалидности. У релативно кратком периоду уочене су позитивне промене: побољшан квалитет живота, већа самосталност, оснаживање породица и већа укљученост у друштвене токове. Истовремено, услуга има и шири друштвени ефекат јер доприноси запошљавању персоналних асистената и смањује потребу за институционалним облицима заштите.

Ипак, услуга се и даље реализује искључиво пројектно, уз хонорарно ангажовање асистената са накнадама испод минималне зараде, што угрожава континуитет и стабилност подршке. Будући да не постоји јасна назнака обезбеђивања системског финансирања на локалном нивоу, њена будућност остаје неизвесна, иако представља природан наставак подршке за кориснике који након услуге личног пратиоца остају без адекватног облика помоћи.

#### Међуопштинско удружење глувих и наглувих

Услуга Преводачког сервиса за српски знаковни језик финансирана путем конкурса представља кључни механизам за уклањање комуникационих баријера са којима се особе са оштећењем слуха и говора свакодневно суочавају. Омогућавањем превођења са и на српски знаковни језик, сервис директно доприноси успостављању квалитетнијег и достојанственијег живота корисника, обезбеђујући им равноправан приступ информацијама, институцијама и друштвеним токовима. Сервис представља један од најзначајнијих видова подршке заједници глувих, јер омогућава остваривање основног људског права – права на слободу мишљења и изражавања, укључујући право да се информације примају и шире на матерњем, знаковном језику. Услуге тумачења обухватају широк спектар области, чак 18 различитих сфера друштвеног живота, од

здравства и правосуђа до образовања, запошљавања и административних поступака. На месечном нивоу услугу у просеку користи око 50 корисника, што потврђује њену реалну потребу и значај за локалну заједницу. Континуирано финансирање овог сервиса не представља само подршку појединцима, већ и улагање у инклузивност, равноправност и социјалну кохезију локалне заједнице

### Друштво за помоћ недовољно развијеним и аутистичним лицима

Удружење за помоћ ментално недовољно развијеним и аутистичним лицима града Пожаревца је добровољно, хуманитарно, невладино, непрофитно и нестраначко удружење, основано на неодређено време ради остваривања циљева у области унапређења права и положаја особа ометних у менталном развоју и са комбиновани сметњама на територији града Пожаревца. Удружење окупља ментално недовољно развијена и аутистична лица, њихове родитеље и старатеље, стручњаке и друге заинтересоване грађане и пружа им организовану помоћ и заштиту. Удружење сарађује, иницира и помаже рад органа, установа и организација на стварању услова унапређења и спровођења рехабилитације /медицинске, едукационе, професионалне/ и других облика заштите ментално недовољно развијених и аутистичних лица. Удружење такође има задатак да предлаже надлежним органима доношење мера и прописа ради проширења и усавршавања система рехабилитације и заштите ментално недовољно развијеним и аутистичним лицима у циљу омогућавања превентивне, дијагностике, правилног и правовременог и педагошког и основношколског васпитања и образовања као и здравствене и социјалне заштите ових лица. Организује радионице на којима аутистична лица као и МНР лица активно учествују и где се унапређује њихов физички и ментални, едукативни развој. Удружење има задатак да покреће и учествује у свим акцијама које су усмерене на пружање помоћи ментално недовољно развијеним и аутистичним лицима, учествовање на манифестацијама посвећене особама са сметњама у развоју. Скоро две деценије, удружење је успешно организовало неколико радионица кроз пројекте финансиране како од локалне самоуправе, тако и путем конкурса Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања. Најдуговечнија радионица која је спровођена без прекида је физиотерапеутска радионица у Дневном боравку, затим разне креативне радионице, радионица упознавања природе и друштва шетњом, организован есу екскурзије као и радионица "Систематски преглед". Ове радионице су организоване на више различитих локација, са корисницима услуге Дневног боравка, ученицима са сметњама у развоју, а некад су обухватале и чланове других удружења.

### Међуопштинска организација савеза слепих и слабовидих

Организација слепих кроз спровођење социјалне заштите, ствара и окружење без баријера у ком губитак вида није препрека. Организација функционише од 1954. године као сервис подршке слепим и слабовидим особама и свакодневно води бригу о свим проблемима и потребама слепих и слабовидих особа. Највеће потешкоће слепих особа су друштвена искљученост, а рад организације је враћање у центар заједнице, пружањем индивидуалних услуга и саветовањем особа које се суочавају са губитком

вида, психосоцијалним обукама омогућава члановима самостално кретање, коришћење мобилних телефона, организовање спортских и шаховских активности, обезбеђује приступ литератури на Брајевом писму и у аудио формату из библиотеке Савеза слепих Србије. Организација Савеза слепих представља поузданог и незаобилазног партнера институцијама у заједничком решавању изазова са којима се суочавају особе са губитком вида. Савез слепих Пожаревац има 281 члана.

#### Удружење за помоћ особама са L Down sindromom „8-ми дан“

Активности се спроводе у оквиру програмских активности са циљем стимулације тј. одржавања постигнутих резултата у когнитивној, моторичкој, социјалној и емоционалној сфери, подршка породицама и интензиван рад на видљивости ове популације у друштвеној заједници. Активности се спроводе у виду радионица и то: креативно-мануелне, спортске, ткачке, шаховске и музичке, за 20 корисника Све вештине настојимо да прикажемо кроз медијско појављивање у новинама, телевизији, друштвеним мрежама, ширењем контаката и добром сарадњом са другим удружењима у граду као и са сличним удружењима широм Србије и Међународним удружењима са простора Републике Српске. Учествујемо у активностима Савеза удружења L-Down Србије где посебно издвајамо наше ангажовање на обележавању најважнијих манифестација везаних за Down sindrom, те као такве представљају пример добре праксе. Удружење „Осми дан“ сваке године поред медијских материјала на друштвеним мрежама објављује и видео клипове са потенцирањем на инклузивном учешћу породице. Циљ нам је да осим постојећих активности побољшамо социјални статус својих чланова, да омогућимо присуствовање камповима ради осамостаљивања.

#### Удружење за помоћ особама са инвалидитетом „Фортуна“

Удружење постоји и ради пет година од оснивања бави се унапређењем положаја деце и особа са инвалидитетом и оснаживањем њихових породица на територији града Пожаревца. Удружење окупуља 36 породица. За чланове обезбеђују пакете хране и хемије, стављајући акценат на економску сигурност ових породица. Кроз посебне активности обезбеђују бесплатне логопедске и психолошке третмане, како би деца са сметњама имала адекватну подршку без финансијског оптерећења породице. Годишње организују бесплатна летовања за чланове и бесплатно коришћење базена за целе породице који желе да у томе учествују. Иницијатори су картице „Први у реду“, у циљу поштовања права особа са инвалидитетом на приоритетан приступ здравственим и услугама. Подршку иницијативи дале су институције попут Дома здравља и Опште болнице, а о овоме су извештавали локални и регионални медији. У сарадњи са Паркин сервисом организовали су кампање и јавне наступе са циљем подизања свести и едукације грађана и стварања културе поштовања особа са инвалидитетом. У циљу економског оснаживања родитеља организују обуку за израду ручних радова (плетење, хеклање), рад на рачунару и онлајн пословање. Ове активности су за последицу имале да четири родитеља раде о систему „рад од куће“ што представља одржив модел запошљавања и самосталности.

У раду са децом организују радионице укључујући и радионицу дигиталног цртања. Покренули су и Фортуна Podcast, посвећен темама инвалидитета, родитељства, права и инклузије, са циљем да отвори простор за јавни дијалог, едукацију и разбијање предрасуда. Као партнери учествовали су на европском пројекту ”Све укључено, Наслеђе у покрету” у оквиру међународног пројекта Dancing Histor(Y)ies, који је одржан у Виминацијуму. Чланица удружења имала је главну плесну тачку вечери, па је ово истовремено показатељ да инклузија може бити део културног и међународног дијалога, а не само социјалног. Удружење и члан радне групе Министарства за рад, борацка и социјална питања у оквиру израде закона о родитељу неговатељу. Удружење је покренуло кампању ”Чувари Фортуне” у којој јавне личности дају подршку раду удружења, са циљем повећања видљивости, ширења свесности и јачања друштвене одговорности.

### Удружење за неговање здравих стилова живота „Веритас“

Удружење је лиценцирани пружалац услуге, услугу личног пратиоца детета, услугу је спроводио континуирано у предходном периоду, а на основу Јавне набавке Града Пожареваца. Услуга личног пратиоца доступна је детету и ученику на основу Упута о коришћењу услуге издатог од стране Центра за социјални рад Пожаревац. Активности које се спроводе у оквиру услуге лични пратилац детета усмерене су ка повећању самосталности корисника. Активности услуге лични пратилац детета реализоване су у складу са сврхом услуге и у складу са важећим прописима у овој области. Услуга се пружала у васпитно образовним установама и то у: 1. ПУ „Љубица Вребалов“ (вртићи: „Пчелица“, „Невен“, „Лептирић“ и „Мајски цвет“) 2. ПУ „Лилипут“ 3. ОШ „Доситеј Обрадовић“, 4. ОШ „Краљ Александар Карађорђевић 1.“, 5. ОШ „Десанка Максимовић“, 6. ОШ „Свети Сава“, 7. ОШ „Вук Караџић“, 8. ОШ „Јован Цвијић“ Костолац, 9. ОШ „Антон Скала“ – Београд, 10. ОШ „Сава Јовановић Сирогојно“ - Земун, 11. ОШ „Нови Београд“ - Београд, 12. ОШ „Милутин Миланковић“ Раброво, 13. ОШ „Милош Савић“ Лучица, 14. Музичка школа „Стеван Мокрањац“, 15. Економско трговинска школа, 16. Средња занатска школа, Кучево, 17. Медицинска школа, Пожаревац, 18. Средње занатска школа, Раковица. У јануару 2025. год. било је 63 деце и 57 личних пратилаца. Од тога 10 деце вртичког узраста и 53 школског узраста. У децембру 2025. године услугу је користило 65 деце уз ангажовање 59 личних пратиоца. Од тога 9 вртичког узраста и 56 школског узраста. Током године број корисника услуге и ангажованих личних пратиоца је променљив. На крају године урађена је анализа задовољства услугом путем анкете са родитељима и установама у којима се услуга пружа. Анкетирана лица и установе задовољни су радом личних пратиоца као и услугом у целисти. Ова услуга је кључна у спровођењу инклузивног образовања и неопходно је у наредном периоду учинити је доступном за сву децу која имају право на њу. У току услуге спроводи се стручни поступак процене и праћења као и креирање индивидуалних планова подршке за сваког корисника услуге и његова евалуација. Редовно спроводи обуку личних пратилаца. Услед повећања броја деце којима је потребна услуга личног пратиоца и ограничених буџетских средстава услуга није била доступна за десеторо деце која су на листи чекања, а из истих разлога није било могуће ангажовати довољан број стручних радника у услузи. У току 2025. године због ограничених финансијских средстава није

дозвољена промена минималне цене рада. То је довело до веће флукуације ангажованих личних пратиоца, као и смањење броја заинтересованих лица за обуку нових личних пратилаца.

Удружење је спроводило и програм подршке одраслим особама са инвалидитетом и члановима њихових породица до оснивања боравка за одрасле особе са инвалидитетом путем Конкурса Града Пожаревца. Активности су се одвијале у поподневним и вечерњим сатима у простору Центра за дневни боравак деце и омладине ометене у развоју као и у граду, излетиштима или ван града, када су то временски услови дозвољавали.

#### Удружење „Укључи све!“

Удружење „Укључи све!“ из Пожаревца заговорачка је организација која се залаже за инклузивно друштво и приближавање перспективе хендикепанца свим генерацијама – с посебним фокусом на младе. Иако никада нисмо били део радних тела Града за програме нити за градске стипендије, управо смо кроз заговарање „споља“ успели да крајем децембра 2025. године исходимо усвајање свих седам амандмана на Програм унапређења положаја младих 2026-2028., чиме су млади са хендикепом по први пут препознати као посебна циљна група у градским стратешким документима. Истовремено, наша заговорачка кампања резултирала је увођењем диференцијалних критеријума за стипендије ученицима и студентима са хендикепом који сада имају право на 9 стипендија на посебној листи. Као непосредан резултат ових промена, успешно смо предложили и обезбедили представника младих са хендикепом у новосновани Савет за младе Града Пожаревца, чиме се програми за младе и особе са инвалидитетом први пут садржински повезују и допуњују. Данас смо, захваљујући препознатом доприносу, део Радне групе за израду Програма унапређења положаја ОСИ 2026–2030 – не као традиционално удружење особа са инвалидитетом, већ као савезник и покретач промена који систем чини осетљивијим за оне које друштво често не види.

#### Центар за социјални рад ПОЈ Центар за дневни боравак деце и младих са сметњама у развоју

Центар за дневни боравак деце и младих са сметњама у развоју је посебна организациона јединица Центра за социјални рад у Пожаревцу. Лиценцирани је пружалац услуге тренутно у поступку обнове лиценце. Делатност боравка се обавља у објекту који се налази у улици Моше Пијаде бб у оквиру комплекса зграда Старе касарне 9. пука. Локација је веома близу градском језгру (око 1.2 км од центра града), а са друге стране довољно је издвојена од главног пута (Пожаревац-Петровац) тако да саобраћајни промет не омета реализацију дневног садржаја и безбедност корисника. У близини објекта (на око 400м) налази се највећи парк Чачалица,

што у многоме употпуњава рекреативни део програма са корисницима. Боравак располаже и двориштем са оградом које је опремљено справама (клацкалице, љуљашке, кош, клупе). Приступ објекту је прилагођен особама са телесним инвалидитетом. Прилаз објекту је у једној равни без препрека на улазу у објекат постоји приступна рампа, а унутрашњи простор је такође у једној равни односно нема препрека за особе које се крећу отежано или су у колицима. Тоалети за кориснике су такође прилагођени за приступ особа који се крећу уз помоћ колица.

Услуге дневног боравка омогућавају деци и младима да остану у заједници и тако избегну смештај у институције. Услугом се обезбеђују структуриране активности усмерене на развоју практичних вештина за свакодневни живот које у највећој мери омогућавају самосталност и развој и одржавање социјалних, психолошких и физичких функција. Корисницима ова услуга пружа позитивно и конструктивно искуство боравка изван породице. У исто време неговатељима унутар породице се обезбеђује слободно време за бављење другим активностима. Дневни боравак пружа безбедно окружење са надзором које је важно за даље осамостаљивање једног дела корисника. Сви корисници се подстичу да активно учествују у програмима дневног збрињавања у складу са својим способностима. Услуга се обезбеђује сваког радног дана у седмици, осим суботом и недељом. Услуга обухвата: дневни боравак, исхрану, негу, васпитно-образовни рад, оспособљавање за рад и радне активности и културно забавне и рекреативне активности према способностима, склоностима и испољеном интересу корисника, као и превоз од места становања до Центра за дневни боравак где се врши пружање услуге и назад. Организује једнодневне екскурзије и излете за своје кориснике. Активно сарађује са основним и средњим школама у самом граду и институцијама културе. Организује посете и одласке у друге дневне боравке у Србији у циљу дружења корисника и размене искустава. Социјалне, едукативне, здравствене и услуге подршке се пружају особама којима је потребна помоћ и надзор, али не и интензиван здравствени надзор, рехабилитационе услуге или стална помоћ у активностима свакодневног живота. Спроводи се и стручни поступак процене, израде индивидуалних планова услуге за сваког корисника и евалуација плана услуге. Услугу је у 2025 години користило 30 особа са инвалидитетом. А за потребе превоза корисника Град је покренуо поступак јавне набавке за набавку новог возила.

#### Црвени крст Пожаревац

Услуга помоћ у кући се пружа два пута недељно по два сата и превасходно је доступна у ужем градском језгру у коме живи 87,8% свих корисника ове услуге. Свега 9 корисника (12,2%) услуге помоћ у кући живи у сеоским срединама. Интерна евалуација квалитета пружања услуге помоћ у кући врши се једном годишње попуњавањем анкетног упитника од стране корисника. Према налазима интерне евалуације из маја 2025. године, више од две трећине корисника (68,9%) је изјавило да би тешко функционисало без услуге помоћ у кући, што указује на неопходност и велику важност саме услуге, а нешто мало више од половине корисника (51,4%) је задовољно тренутним квалитетом услуге и не би ништа мењало. Међу корисницима који желе додатно прилагођавање и унапређење услуге највише је оних који предлажу повећање броја посета на недељном нивоу (24,3%) и увођење нових услуга (13,5%). Велика већина корисника је задовољна радом геронтодомаћица (95,9%), док свега неколико корисника (3) истиче потребу за њиховом заменом. Ипак, уочава се да структура упитника који се користи за интерну евалуацију услуге помоћ у кући није

сасвим адекватна и да на основу ње није могуће сагледати све битне аспекте услуге и обезбедити информације за боље планирање и унапређење квалитета ове услуге у наредном периоду.

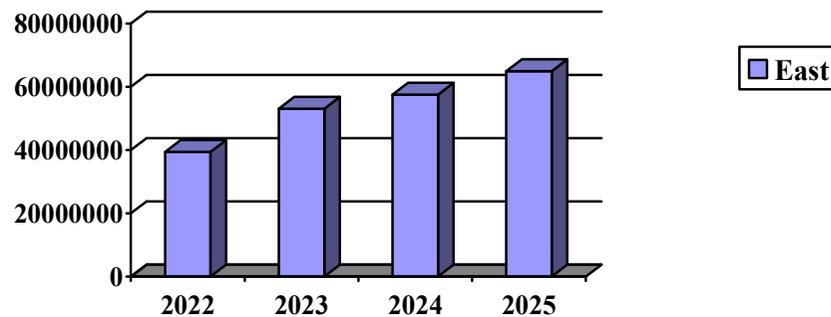
Подаци о броју чланова удружења/организација, тамо где су чланови/корисници претежно особе са одређеном врстом инвалидитета и/или су удружења/организације пружаоци услуге одређеној категорији, у току 2025.године:

Р.Б.	ГРУПЕ ОСИ ПО ГРУПАМА	Број
1.	Глуве особе и наглуве особе	50
2.	Церебрална и дечија парализа	193
3.	Слепе и слабовиде особе	281
4.	Ментално недовољно развијене и аутистичне особе	40
5.	Цивилни инвалиди рата	33
6.	Особе оболеле од Л-Дауновог синдрома	20
7.	Деца са сметњама у развоју која похађају предшколски, школски или средњошколски програм/школу уз подршку личних пратиоца	65
8.	Деца и млади са сметњама у развоју која користе услугу целодневног боравка	30
9.	Старије и одрасле особе са инвалидитетом који су корисници услуге помоћ и нега у кући за стара лица и особе са инвалидитетом	74

## 7. Финансирање активности за унапређење положаја особа са инвалидитетом у периоду 2021-2025.година

Највећи удео у финансирању активности за унапређење положаја особа са инвалидитетом има Град Пожаревац, финансирање се врши путем јавних позива. Град Пожаревац је у периоду од 2021–2025. године увећао средства која се издвајају за реализацију програма/пројеката, јавних набавки које реализују удружења која су од јавног интереса за Град Пожаревац области заштите лица са инвалидитетом, као и средства на Конкурсу за реализацију ЛАП за унапређење положаја ОСИ Града Пожаревца. Имајући у виду промену и раст економских цена, затим значајно повећање броја особа којима је потребна услуга (посебно у услузи лични пратилац), као и чињеницу да су услуге на нивоу града бесплатне за крајње кориснике (осим партиципације корисника услуге дневни боравак и услуге помоћ у кући), показало се да та средства нису довољна да одговоре на све потребе ове групације.

**Новчана средства која је Град Пожаревац  
издвајао за реализацију активности у оквиру  
унапређења положаја особа са  
инвалидитетом**



## 8. ЦИЉЕВИ ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА 2026–2028

### Општи циљ

Општи циљ Локалног акционог плана за унапређење положаја особа са инвалидитетом за период 2026–2028. године је: Обезбеђивање услова за пуно и равноправно учешће особа са инвалидитетом у свим областима друштвеног живота града

Пожареваца, кроз системско уклањање баријера, развој одрживих сервиса подршке, јачање институционалног оквира, економско оснаживање и заштиту права.

Овај циљ се заснива на приступу инвалидности као питању људских права, социјалне инклузије и једнаких могућности, а не искључиво као питању социјалне заштите.

Локални акциони план представља инструмент јавне политике којим Град Пожаревац конкретизује своју одговорност у складу са националним стратешким и законским оквиром, прилагођено локалним потребама и капацитетима.

### **Принципи на којима се заснива ЛАП 2026–2028**

Локални акциони план заснива се на следећим принципима:

#### **1. Поштовање људских права**

Особе са инвалидитетом имају право на самостално доношење одлука, избор начина живота и активно учешће у заједници.

#### **2. Забрана дискриминације**

Све мере и активности усмерене су ка уклањању директне и индиректне дискриминације и обезбеђивању једнаких могућности.

#### **3. Једнаке могућности**

Обезбеђивање приступа образовању, запошљавању, јавним услугама и ресурсима под једнаким условима као и за друге грађане.

#### **4. Приступачност**

Физичка, комуникациона и информациона приступачност представљају предуслов равноправног учешћа у друштву.

#### **5. Партиципација**

Особа са инвалидитетом и њихове организације активно учествују у планирању, спровођењу и праћењу јавних политика.

## **6. Афирмативне мере**

У случајевима структурне неједнакости, могу се примењивати посебне мере подршке ради изједначавања могућности.

## **7. Социјална укљученост и живот у заједници**

Сервиси и подршка усмерени су на омогућавање самосталног живота и спречавање институционализације.

## **8. Заснованост на подацима**

Планирање мера врши се на основу анализе стања и мапирања потреба на локалном нивоу.

## **9. ПРИОРИТЕТИ ЛАП-а 2026–2028**

У складу са анализом стања и националним стратешким оквиром, ЛАП се спроводи кроз седам међусобно повезаних приоритета:

### **ПРИОРИТЕТ 1**

#### **Институционализација партиципације и међусекторске сарадње**

Један од кључних изазова у области унапређења положаја особа са инвалидитетом на локалном нивоу јесте недостатак системског, континуираног и формализованог механизма праћења јавних политика. У претходном периоду активности су често зависиле од појединачних иницијатива, пројектних циклуса или добре воље актера, што није омогућавало стабилност и дугорочну одрживост.

Партиципација особа са инвалидитетом није само демократско начело, већ суштински предуслов за доношење реалних и применљивих одлука. Без активног учешћа организација особа са инвалидитетом у процесу планирања, спровођења и праћења политика, мере остају формалне и недовољно прилагођене стварним потребама.

Овај приоритет има за циљ да институционализује сарадњу између локалне самоуправе, јавних установа, организација цивилног друштва и самих особа са инвалидитетом, кроз успостављање јасног механизма координације, редовног извештавања и јавне транспарентности.

Системска партиципација доприноси:

- већој ефикасности мера,
- бољем коришћењу буџетских средстава,
- поверењу између грађана и институција,
- одрживости резултата.

## **ПРИОРИТЕТ 2**

### **Развој и унапређење одрживих сервиса подршке**

Положај особа са инвалидитетом у великој мери зависи од постојања и доступности услуга подршке које омогућавају самосталан живот и активно учешће у заједници. Анализа стања показује да су постојеће услуге значајне, али да су капацитети ограничени, листе чекања присутне, а поједине услуге недовољно развијене.

Посебан изазов представља обезбеђивање континуитета подршке током животног циклуса – од раног детињства, преко образовања и радног доба, до старости. Прекиди у подршци или недоступност услуга у критичним периодима транзиције (школовање, запошљавање, губитак радне способности) доводе до социјалне искључености.

Овај приоритет има двоструку функцију:

1. Јачање и стабилизацију постојећих услуга,
2. Развој нових услуга у складу са локалним потребама.

Посебна пажња посвећена је:

- територијалној равномерности (рурална подручја),
- квалитету услуга,
- професионализацији кадрова,

- финансијској одрживости.

Циљ није нагло ширење система, већ постепено, реално и одрживо повећање обухвата и квалитета услуга у периоду 2026–2028.

## **ПРИОРИТЕТ 2**

### **Развој и унапређење одрживих сервиса подршке**

Положај особа са инвалидитетом у великој мери зависи од постојања и доступности услуга подршке које омогућавају самосталан живот и активно учешће у заједници. Анализа стања показује да су постојеће услуге значајне, али да су капацитети ограничени, листе чекања присутне, а поједине услуге недовољно развијене.

Посебан изазов представља обезбеђивање континуитета подршке током животног циклуса – од раног детињства, преко образовања и радног доба, до старости. Прекиди у подршци или недоступност услуга у критичним периодима транзиције (школовање, запошљавање, губитак радне способности) доводе до социјалне искључености.

Овај приоритет има двоструку функцију:

3. Јачање и стабилизацију постојећих услуга,
4. Развој нових услуга у складу са локалним потребама.

Посебна пажња посвећена је:

- територијалној равномерности (рурална подручја),
- квалитету услуга,
- професионализацији кадрова,
- финансијској одрживости.

Циљ није нагло ширење система, већ постепено, реално и одрживо повећање обухвата и квалитета услуга у периоду 2026–2028.

## **ПРИОРИТЕТ 2**

### **Развој и унапређење одрживих сервиса подршке**

Положај особа са инвалидитетом у великој мери зависи од постојања и доступности услуга подршке које омогућавају самосталан живот и активно учешће у заједници. Анализа стања показује да су постојеће услуге значајне, али да су капацитети ограничени, листе чекања присутне, а поједине услуге недовољно развијене.

Посебан изазов представља обезбеђивање континуитета подршке током животног циклуса – од раног детињства, преко образовања и радног доба, до старости. Прекиди у подршци или недоступност услуга у критичним периодима транзиције (школовање, запошљавање, губитак радне способности) доводе до социјалне искључености.

Овај приоритет има двоструку функцију:

5. Јачање и стабилизацију постојећих услуга,
6. Развој нових услуга у складу са локалним потребама.

Посебна пажња посвећена је:

- територијалној равномерности (рурална подручја),
- квалитету услуга,
- професионализацији кадрова,
- финансијској одрживости.

Циљ није нагло ширење система, већ постепено, реално и одрживо повећање обухвата и квалитета услуга у периоду 2026–2028.

## **ПРИОРИТЕТ 5**

### **Заштита права и спречавање дискриминације**

Дискриминација особа са инвалидитетом често је прикривена и системска. Недовољна информисаност о правима, страх од институција и недостатак поверења у механизме заштите додатно продубљују осећај искључености.

Овај приоритет има за циљ:

- јачање правне писмености,
- унапређење доступности механизма заштите,
- повећање осетљивости јавних службеника,
- изградњу културе поштовања различитости.

Заштита права није само реактивна мера, већ превентивни механизам изградње праведније локалне заједнице.

## **ПРИОРИТЕТ 6**

### **Подршка породицама особа са инвалидитетом**

Породице особа са инвалидитетом често преузимају највећи део одговорности у пружању неге и подршке. Недостатак психосоцијалне подршке и системске помоћи може довести до исцрпљености, социјалне изолације и економске нестабилности.

Овај приоритет има за циљ:

- развој саветодавних и групних програма подршке,
- јачање информисаности о правима и услугама,
- бољу координацију између образовног, здравственог и социјалног система.

Подршка породицама представља инвестицију у стабилност и добробит целе заједнице.

## **ПРИОРИТЕТ 7**

### **Образовање и развој потенцијала**

За децу са инвалидитетом предшколског узраста нису обезбеђене све неопходне претпоставке за предшколско организовано образовање у вртићу. У Пожаревцу постоје одељења деце са сметњама у развоју У ОШ Доситеј Обрадовић и ОШ Свети Сава. Министарство просвете РС кроз пројекат "Инклузивно образовање" настоји да у школски систем уведе правило да свака особа мора да буде уважавана, а да се различитости разумеју као богатство. ОСИ требају имати доступно, квалитетно, инклузивно, бесплатно основно и средње образовање на равноправној основи са другим особама у заједници. Акцент је стављен на сагледавање потреба сваког детета и проналажење начина и пружања подршке за обезбеђивање пуне укључености, односно остваривања права детета. Циљ инклузивног образовања је уклањање свих видова баријера и дискриминације које би се односиле на пол, националну припадност, верско и социо-економско порекло, сметње у развоју и инвалидитет, здравствено стање или било које друго лично својство појединца. Доношењем Закона о основама система образовања и васпитања у августу 2009. године, у Републици Србији су створени услови да се кроз системску и институционалну подршку омогући успешно укључивање и напредовање сваког детета

у процесу образовања. У том смислу, једна од најважнијих активности, а на основу чл.89 овог Закона јесте доношење Правилника о дадној образовној, здравственој и социјалној подршци детету и ученику.

Једном броју деце неопходна је додатна подршка, како би се отклониле препреке и обезбедило њихово укључивање и напредовање током образовног процеса. Деци се, услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета, тешкоћа у учењу и других разлога, пружа додатна подршка у образовању, здравству или социјалној заштити.

Делокуруг рада Интерресорне комисије односи се на процену – целовит индивидуализован приступ, заснован на једнаким могућностима у сагледавању потребе детета и ученика са циљем да се пружањем одговарајуће подршке омогући друштвена укљученост кроз приступ правима, услугама и ресурсима. Интерресорна комисија врши процену потребе за пружањем додатне образовне, здравствене или социјалне подршке детету и ученику. Додатна подршка обезбеђује се без дискриминације по било ком основу сваком детету из друштвено осетљивих група, коме је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета, тешкоћа у учењу и других разлога потребна додатна подршка у образовању, здравству или социјалној заштити.

Инклузивно образовање представља темељ дугорочне социјалне и економске укључености. Иако су нормативни услови успостављени, у пракси постоје изазови у примени, подршци наставном кадру и обезбеђивању додатних ресурса.

Овај приоритет има за циљ:

- унапређење подршке ученицима са инвалидитетом,
- јачање капацитета школа,
- подршку талентима и развоју потенцијала,
- оснаживање младих за самосталан живот и запошљавање.

Образовање није само процес стицања знања, већ механизам социјалне мобилности и интеграције.

Ж

## 10.SWOT АНАЛИЗА ГРУПЕ ОСИ

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<p>1.Мотиви ОСИ</p> <p>2.Подршка локлане заједнице</p> <p>3.Људски ресурси и просторни капацитети</p> <p>4.Бројност циљне групе</p> <p>5. Континуитет у функционисању локалних организација ОСИ</p> <p>6. Постојање услуга које се континуирано спроводе</p> <p>7. Континуитет у финансирању од стране ЛС</p>	<p>1. Недостатак финансијских средстава</p> <p>2. Сиромаштво ОСИ</p> <p>3. Непознат прецизан број ОСИ</p> <p>4. Слаба законска регулатива</p> <p>5. Недостатак информација</p> <p>6. Неразвијена свест једног броја ОСИ о властитим правима</p> <p>7. Неповезаност сектора</p> <p>8. Затварање у породице</p> <p>9. Недовољно сервиса подршке.</p> <p>10. Породица са неадекватним ставовима према инвалидитету и исцрпљеност примарних породица</p>
МОГУЋНОСТИ	ПРЕТЊЕ

<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Могућност развоја сервиса подршке</li> <li>2. Укљученост корисника</li> <li>3. Побољшање информисаности</li> <li>4. Пројекти и конкурси за донације</li> <li>5. Развој услуга за помоћ</li> <li>6. Побољшање информисаности</li> <li>7. Укључивање свих сектора друштва</li> <li>8. Пилотирање нових услуга</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Архитектонске баријере</li> <li>2. Неактивност ОСИ</li> <li>3. Недовољно развијена свест околине</li> <li>4. Предрасуда околине</li> <li>5. Сиромаштво у друштву</li> <li>6. Неодрживост програма</li> <li>7. Лоша законска решења</li> </ol>
--	---

## 11. Праћење, извештавање и оцена реализације Акционог плана

Праћење је систематска активност прикупљања података и информација потребних за мерење успеха реализације планираних активности, програма, као и остварења постављених циљева. Планом су предвиђени квалитативни и квантитативни индикатори као јединице мере успеха активности и појединачних циљева. Извештај о праћењу реализације Акционог плана представља основ за анализу и оцену квалитета плана, реалности његових елемената и његову ревизију. Градско веће Града Пожаревца формираће радну групу за процену извршења ЛАП, најкасније у години пре истека важења актуелног ЛАП, са циљем да иста утврди методологију процене планираних и реализованих активности као и да изради завршни извештај о остварености циљева предвиђених ЛАП у периоду од 2026-2028.год.

**ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ  
2026.–2028.**

<b>Приоритет 1: Институционализација партиципације, јавног заговарања и међусекторске сарадње</b> Општи циљ: 1.1. Успостављен функционалан институционални оквир за планирање, праћење и вредновање политика у области инвалидности уз активно учешће организација ОСИ.						
<b>Мере</b>	<b>Кључне активности</b>	<b>Очекивани резултати</b>	<b>Индикатори</b>	<b>Носиоци активности</b>	<b>Извор/и финансирања</b>	<b>Период реализације</b>
<b>1.1.1. Формирање саветодавног Координационог тела за праћење ЈАП-а</b>	Доношење одлуке о формирању тела; именовање чланова (ЈС + удружења ОСИ); усвајање пословника; редовне седнице	Формално успостављен механизам праћења ЈАП-а	-Донета одлука о формирању тела -Минимум 2 седнице годишње -Објављени записници са седница	ЈС, удружења ОСИ	Буџет ЈС	-2026 – успостављање -2026–2028 – континуирани рад
<b>1.1.2. Успостављање механизма годишњег извештавања</b>	Израда обрасца извештаја; прикупљање података; анализа реализације; јавно представљање	-Повећана транспарентност и одговорност у спровођењу ЈАП-а	- 1 годишњи извештај усвојен и објављен -Јавно представљање извештаја -Процент реализованих мера у односу на планиране (годишње)	ЈС, Координационо тело	Буџет ЈС	Сваке године (2026–2028)
<b>1.1.3. Јачање капацитета удружења ОСИ</b>	-Организација едукација; унапређење конкурсних процедура; транспарентно финансирање	- Удружења активно учествују у креирању и праћењу политика	- Минимум 2 едукације годишње -Број удружења укључених у јавне расправе -Износ средстава додељених путем	ЈС, удружења ОСИ	Буџет ЈС, донатори	Континуирано

			јавних конкурса			
<b>1.1.4 Развој и спровођење комуникационе стратегије</b>	Израда комуникационог плана; јавне кампање; обележавање значајних датума; сарадња са школама и медијима; дигитална комуникација	Повећан ниво свести јавности о правима и потенцијалима ОСИ	-Усвојена комуникациона стратегија -Минимум 3 јавне активности годишње -Број медијских и дигиталних објава (10 у 2026. са растом до 20 до 2028.) - Доступност информација у приступачним форматима	- ЛС, образовне установе, удружења ОСИ	Буџет ЛС, донатори	2026 – израда 2027–2028 – спровођење
<b>1.1.5 Успостављање система анализе потреба ОСИ (у складу са прописима)</b>	Израда методологије; прикупљање анонимизованих података; годишња анализа потреба	- Политике засноване на подацима и реалним потребама	- Израђена анализа потреба - Годишње ажурирање - Подаци коришћени у планирању мера	ЛС, ЦСР, удружења ОСИ	Буџет ЛС	2026 – успостављање 2027–2028 – ажурирање
<p><b>Приоритет 2: Развој и унапређење одрживих и доступних сервиса подршке</b>  Општи циљ: 2.1. Обезбедити континуирано, квалитетно, територијално равномерно и финансијски одрживо пружање услуга социјалне заштите, са посебним фокусом на особе са инвалидитетом.</p>						
<b>Повећање капацитета и доступности постојећих услуга (15–20%)</b> <b>2.1.1.1 Јачање услуге лични пратилац</b>	Повећање броја пратилаца; повећање броја стручних радника; постепено повећање буџета; редовне годишње обуке; смањење листе чекања	- 75–78 корисника; стабилан кадар; 6 стручних радника, смањена листа чекања	Број корисника; број пратилаца; Број стручних радника; број деце на листи чекања; % корисника из руралних средина	ЛС, ЦСР, лиценциран и пружаоци услуга	Буџет ЛС, Буџет РС	2026 – 2028
<b>2.1.1.2 Проширење услуге помоћ у кући</b>	Запошљавање 1–2 геронтодомаћице; повећање обухвата; проширење на рурална подручја; пилот треће посете	85–90 корисника; ≥18% руралних корисника; повећан број сати подршке	Број корисника; % руралних; просечан број сати; оцена задовољства	ЛС, ЦСР, Црвени крст	Буџет ЛС, Буџет РС	2026 – 2028
<b>2.1.1.3 Формирање дневног боравка за</b>	Обезбеђивање простора, кадровско обезбеђење,	- обезбеђен простор; кадар; лиценцирани	Уговор о коришћењу	ЛС, ЦСР, НВО	Буџет ЛС, пројекти	2026 – 2028

<b>одрасле ОСИ</b>	лиценцирање услуге	пужалац услуге; 10-15 корисника	простора; број запослених по стандардим за пружање услуге; уговори са корисницима			
<b>2.1.1.4 Годишње стручно усавршавање кадрова</b>	Организација обука (мин. 8 сати годишње); супервизија	Подигнут квалитет услуга	Број обука; број учесника; извештај о супервизији	ЛС, пружаоци услуга	Буџет ЛС	Континуирано
<b>2.1.2 Унапређење квалитета и дигитализација</b> <b>2.1.2.1 Унапређење евалуације</b>	Ревидирање упитника; годишњи извештаји; 2 супервизије годишње	Побољшан систем мерења квалитета	Годишњи извештај; број супервизија	ЛС, пружаоци услуга	Буџет ЛС	2026 – 2028
<b>2.1.2.2 Дигитализација праћења услуга</b>	Успостављање базе; електронска евиденција; анализа података	Ефикасније праћење услуга	Функционална база; број анализираних извештаја	ЛС, ЦСР	Буџет ЛС, пројекти	2026–2028
<b>2.1.3 Финансијска одрживост</b> <b>2.1.3.1 Јачање буџетске стабилности</b>	Планирање средстава 2 године унапред; постепено повећање издвајања (15% до 2028)	Стабилно финансирање услуга	Висина издвајања; % раста буџета	ЛС	Буџет ЛС	2026–2028
<b>2.1.3.2 Партнерства са привредом</b>	Најмање 1 партнерство годишње; подршка запошљавању ОСИ	Додатни извори финансирања	Број партнерстава; број укључених лица	ЛС, привреда, НСЗ	Донације	Континуирано
<b>Приоритет 3: Унапређење приступачности и уклањање баријера</b> Општи циљ: 3.1. До 2028. године системски унапредити физичку, комуникациону и информациону приступачност јавних објеката, јавних површина и услуга на територији града Пожаревца.						
<b>3.1.1 Системско мапирање и планирање уклањања баријера</b> <b>3.1.1.1 Израда свеобухватне мапе приступачности</b>	<b>Попис свих јавних објеката; процена степена приступачности; рангирање приоритета</b>	Усвојена база података о приступачности	- Израђена мапа; % мапираних објеката (циљ 100%)	ЛС, јавна предузећа, удружења ОСИ	Буџет ЛС	-2026

3.1.1.2 Израда трогодишњег плана уклањања баријера	Дефинисање приоритетних објеката; годишњи план инвестиција	Усвојен план са јасним фазама	Усвојен план; број објеката у плану	ЛС	Буџет ЛС	2026
3.1.2 Уклањање архитектонских баријера у јавним објектима 3.1.2.1 Прилагођавање административних и здравствених објеката	Уградња рампи/лифтова; прилагођени санитарни чворови; приступ шалтерима	Повећана приступачност јавних служби	Мин. 5 кључних објеката прилагођено	ЛС, здравствене установе	Буџет ЛС, РС	2026–2028
3.1.2.2 Прилагођавање образовних установа	Рампе, тактилне стазе, звучна сигнализација	Повећана приступачност школа и вртића	Мин. 5 установа прилагођено	ЛС, школе	Буџет ЛС, РС	2026–2028
3.1.3 Унапређење приступачности јавних површина и саобраћаја 3.1.3.1 Прилагођавање пешачких прелаза и тротоара	Спуштање ивичњака; уклањање препрека; тактилне стазе	Безбедније кретање ОСИ	Мин. 9 пешачких прелаза прилагођено	ЛС, ЈП за путеве	Буџет ЛС, РС	2026–2028
3.1.3.2 Унапређење приступачности јавног превоза	Обука возача; приступачна возила; резервисана места	Повећана доступност превоза	Мин. 10% возила са приступачном опремом	Превозници, ЛС	Буџет ЛС, превозници	2026–2028
3.1.3.3 Уређење паркинг места за ОСИ	Обележавање; правилне димензије; контрола злоупотребе	Побољшана доступност институција ма	+10% уређених места; број контрола годишње	ЛС, Комунална полиција	Буџет ЛС	2026–2028
3.1.4 Унапређење комуникационе и информационе приступачности 3.1.4.1 Прилагођавање информација	Брајево писмо; клипови на српском знаковном језику, аудио формати; лаки за читање формати	Доступне информације за све	Број објеката са прилагођеним форматима	ЛС, установе	Буџет ЛС	2026–2028
3.1.4.2 Обука запослених у јавним службама	Обука о комуникацији са ОСИ	Повећана осетљивост система	Мин. 20 обучених службеника	ЛС, НВО	Буџет ЛС	2026–2028
<b>ПРИОРИТЕТ 4 Економско оснаживање и активно учење особа са инвалидитетом</b>						
Општи циљ 4.1. Унапредити економску самосталност и активно учење особа са инвалидитетом у јавном, културном и друштвеном животу града Пожаревца у периоду 2026–2028.						
4.1.1 Подршка запошљавању и радној активацији ОСИ	Организација информативних састанака; промоција подстицаја за запошљавање ОСИ	Повећана информисаност послодаваца	Мин. 2 састанка годишње	ЛС, НСЗ, привреда	Буџет ЛС	2026–2028

<b>4.1.1.1 Сарадња са НСЗ и локалном привредом</b>						
<b>4.1.1.2 Програми развоја радних вештина</b>	Организација радионица и каријерног саветовања	Повећане компетенције ОСИ	Мин. 10–15 лица годишње укључено	ЛС, НВО, НСЗ	Буџет ЛС, пројекти	2026–2028
<b>4.1.1.3 Подршка самозапошљавању</b>	Саветодавна подршка; информисање о фондовима	Оснаживање за самосталну економску активност	Мин. 2 поднете иницијативе до 2028.	ЛС, НСЗ	Пројекти, донације	2026–2028
<b>4.1.2 Повећање учешћа ОСИ у јавном и културном животу</b> <b>4.1.2.1 Подршка културним и спортским програмима</b>	Финансијска подршка програмима ОСИ; укључивање у градске манифестације	Видљивије учешће ОСИ у јавном животу	Мин. 2–3 активности годишње	ЛС, установе културе, НВО	Буџет ЛС	2026–2028
<b>4.1.2.2 Укључивање ОСИ у јавне консултације</b>	Обезбеђивање приступачних формата и позива	Активнија улога у доношењу одлука	Учешће представника ОСИ у релевантним јавним расправама	ЛС	Буџет ЛС	Континуирано
<b>4.1.3 Подршка младима са инвалидитетом у транзицији ка запошљавању</b> <b>4.1.3.1 Професионална оријентација</b>	Радионице у сарадњи са школама	Боља припрема за тржиште рада	Мин. 8–10 младих годишње	ЛС, школе, НСЗ	Буџет ЛС	2026–2028
<b>4.1.3.2 Омогућавање праксе</b>	Повезивање са јавним установама и привредом	Стицање радног искуства	Мин. 3–5 младих годишње укључено	ЛС, јавне установе	Буџет ЛС	2026–2028
<b>ПРИОРИТЕТ 5 Заштита права и спречавање дискриминације особа са инвалидитетом</b> <b>Општи циљ 5.1.</b> Јачање механизма заштите права особа са инвалидитетом и превенција дискриминације на локалном нивоу.						
<b>5.1.1 Повећање правне информисаности и доступности заштите</b> <b>5.1.1.1 Правна</b>	Организација информативних радионица; припрема једноставних водича	Повећана информисаност ОСИ о правима	Мин. 2 радионице годишње	ЛС, НВО, правна служба	Буџет ЛС	2026–2028

едукација ОСИ						
5.1.1.2 Унапређење механизма пријаве дискриминације	Информисање о начину подношења притужби; доступни формулари	Јаснији пут заштите права	Број информативних кампања (мин. 1 годишње)	ЛС, НВО	Буџет ЛС	2026–2028
5.1.2 Јачање осетљивости институција 5.1.2.1 Обука запослених у јавном сектору	Кратке тематске обуке о недискриминацији	Повећана осетљивост службеника	Мин. 30 службеника обучено до 2028.	ЛС	Буџет ЛС	2026–2028
<b>ПРИОРИТЕТ 6</b> <b>Подршка породицама особа са инвалидитетом</b> <b>Општи циљ 6.1.</b> Јачање психосоцијалне и информативне подршке породицама особа са инвалидитетом.						
6.1.1 Психосоцијална подршка породицама 6.1.1.1 Саветодавна подршка породицама	Организација група подршке; индивидуално саветовање	Смањен ризик од сагоревања неговатеља	Мин. 15 породица годишње укључено	ЛС, ЦСР, НВО	Буџет ЛС	2026–2028
6.1.1.2 Информативна подршка	Израда водича о доступним услугама	Боља информисаност породица	1 ажуриран водич до 2027.	ЛС	Буџет ЛС	2026–2027
6.1.2 Јачање сарадње са образовним и здравственим установама 6.1.2.1 Координација подршке	Организација заједничких састанака са школама и ДЗ	Боља координација система	Мин. 1 координациони састанак годишње	ЛС, школе, ДЗ	Буџет ЛС	2026–2028
<b>ПРИОРИТЕТ 7 Образовање и развој потенцијала особа са инвалидитетом</b> <b>Општи циљ 7.1.</b> Подржати инклузивно образовање и развој личних потенцијала особа са инвалидитетом.						
7.1.1 Подршка инклузивном образовању 7.1.1.1 Обука наставног кадра	Организација кратких обука о инклузији	Побољшана подршка ученицима ОСИ	Мин. 20 наставника обучено до 2028.	ЛС, школе	Буџет ЛС	2026–2028

<b>7.1.1.2</b> Подршка развоју талената	Подршка учешћу ОСИ у такмичењима и културним програмима	Видљивији потенцијали ОСИ	Мин. 5 учешћа годишње	ЛС, школе, НВО	Буџет ЛС	2026–2028
---	---	---------------------------	-----------------------	----------------	----------	-----------

